

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/216419,Upamietnilismy-plk-Walerego-Slawka.html>
26.02.2026, 16:44

Upamiętniliśmy płk. Walerego Sławka

Walery Sławek – jeden z najważniejszych reprezentantów tzw. pokolenia niepokornych i Polski niepodległej. Według jego najbliższych współpracowników, w karierze politycznej cechowały go bezinteresowność, skromność, odrzucenie sławy i pieniądza. Gdy proszono go po śmierci Marszałka Piłsudskiego o objęcie władzy w kraju, miał powiedzieć: „Prawo ma nami rządzić”.

02.04.2025

[II Rzeczpospolita \(II RP\) Niepodległość Polska Partia Socjalistyczna \(PPS\) Walery Sławek](#)

W wydarzeniu odbywającym się 2 kwietnia 2025 r. przy al. Szucha 16 w Warszawie, gdzie w latach 1936–1939 mieszkał pułkownik Walery Sławek, wzięli udział m.in. Jan Józef Kasprzyk, doradca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, Przemysław Grabowski, zastępca dyrektora Departamentu Edukacji, Kultury i Dziedzictwa MON, ppłk Piotr Kaput, szef Sztabu 18. Stołecznej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej, Andrzej Chylek, prezes Instytutu Historycznego Nurtu Niepodległościowego im. Andrzeja Ostoja Owsianego oraz ppłk Grzegorz Chachliński, reprezentujący dowódcę Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Doradca prezesa IPN Jan Józef Kasprzyk złożył kwiaty pod tablicą upamiętniającą płk. Walerego Sławka oraz na jego grobie na Wojskowych Powązkach w Warszawie.

2 kwietnia 1939 roku, ten niekwestionowany bohater walk o niepodległość państwa polskiego i mąż stanu, jeden z najbliższych współpracowników Marszałka Józefa Piłsudskiego, zmarł w kamienicy przy al. Szucha 16 w Warszawie.

Walery Sławek urodził się w 1879 roku na Podolu w rodzinie szlacheckiej. Już podczas zdobywania wykształcenia zaangażował się w pracę społeczną. W 1900 roku w Łodzi wstąpił do Polskiej Partii Socjalistycznej.

Dzięki talentom organizacyjnym i determinacji w działaniu szybko awansował w strukturach PPS, a w 1902 roku został członkiem Centralnego Komitetu Robotniczego tej partii. Współtworzył PPS – Frakcję Rewolucyjną, której jednym z głośniejszych sukcesów była akcja w Bezdanach, gdzie zdobyto 200 000 rubli przeznaczone następnie na pracę wojskową. Działal także na rzecz powstania Związku Walki Czynnej, a podczas I wojny światowej piastował ważne funkcje w I Brygadzie Legionów Polskich oraz Polskiej Organizacji Wojskowej.

W II Rzeczpospolitej wstąpił w szeregi Wojska Polskiego. W czasie wojny polsko-bolszewickiej był między innymi łącznikiem między Piłsudskim a Petlurą.

W pracy państwowej stworzył projekt powołania Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem, któremu przewodził jako prezes w latach 1928–1935. Od 1928 do 1938 roku był posłem na Sejm. W okresie tym pełnił funkcję Marszałka Sejmu RP oraz wcześniej trzykrotnie premiera. Należał do głównych twórców konstytucji kwietniowej z 1935 r.

W latach 1924–1936 był prezesem Związku Legionistów, a w 1936 roku objął funkcję prezesa

nowopowstałego Instytutu Badania Historii Najnowszej im. Józefa Piłsudskiego.

Po śmierci Józefa Piłsudskiego, Sławek był systematycznie odsuwany od działalności publicznej. Cztery lata później o godzinie 20:45, dokładnie o tej samej porze, w której odszedł Komendant Piłsudski, pułkownik Walery Sławek strzelił sobie w usta z broni pamiętającej czasy rewolucyjnego okresu PPS. Pozostawił kartkę, a na niej napis: „Niech nikt nie szuka winnych. Niech Bóg Wszystko Wiedzący przebaczy mi moje grzechy i ten ostatni”.

Przedstawiciele najwyższych władz RP w kondukcje pogrzebowym marsz. Józefa Piłsudskiego na Rynku Głównym w Krakowie. Na przedzie widoczny premier Walery Sławek, za nim marszałek sejmu Kazimierz Świąłowski (po lewej) oraz marszałek senatu Władysław Raczkiewicz. 18 maja 1935 r. (fot. z zasobu IPN, sygn. IPN Rz 051/199)

Polecamy:

- [Adam Stefan Lewandowski – Epigon niepodległościowego romantyzmu. Walery Sławek \(1883-1939\)](#)
- [Publikacja: „Pułkownicy”. Rdzeń środowiska piłsudczyków w systemie polityczno-ustrojowym II Rzeczypospolitej](#)
[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

II Rzeczpospolita, Niepodległość, Polska Partia Socjalistyczna

Rocznica